

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 21. Circa Voti Irritationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

Seet. II. De Precepto II. Problemata. 173

edendam: forte enim difficilius concedetur. Nam
egre ferunt Superiores, huiusmodi Vota, eis
consultis emitti.

PROBL. CXVI.

Parochi, aliorum Clerici Beneficium habentes residentiam requirens, possunt & non possunt Religionem vouere nisi sub conditione petendi ab Episcopo facultatem. Licet opus non est eam ab illo impetrare.

§ 19
Minime possunt. Quia absque huius licentie petitione transitus ad Religionem illis est interdictus cap. Licet, de Regular. cap. Admonet, de renuntiatio. Sic Suar. lib. 3. de Voto, cap. 4. num. 18. Sayr. in Clau. l. 6. cap. 5. num. 21. Graf. part. 2. decis. l. 2. cap. 11. num. 24. Azor. part. 1. l. 11. cap. 6. quest. 3.

§ 20
Possunt quidem. Quia nullus est textus, ex quo hac obligatio petendi licentiam ab Episcopo colligatur. Nam textus in cap. Licet, loquitur de Regularibus ad Religionem transiuntibus, & sic non est ad rem. Textus vero in cap. Admonet, prohibens dimissionem Ecclesiarum Episcopo inconstituto: intelligitur de dimissione extra casum Religionis à iure concessum, ut indicat ibi Glossa. Ita Sanch. lib. 4. sum. cap. 15. num. 48. Palus tom. 1. tract. 1. §. d. 1. punct. 19. num. 13. Hostiens. Cardin. Anton. Abbas ad cap. Licet, apud Santium.

§ 21
Verius hoc mihi. Quia præter quam quod nullus textus contrarium præscribens inuenitur, extat textus ferè clarus & manifestus pro nostra sententia cap. Dua, 19. quest. 2. in quo Urbanus II. libere permittit, quoslibet Clericos ad Religionem transire, neque ab Episcopo renocari posse. Cum igitur nullus licentie petendæ mentionem gesserit, non est, cur illis hoc sit onus imponendum.

PROBL. CXVII.

Penitere de Voto facto seu affici tristitia, quod illud emiserit: est, & non est veniale piaculum.

§ 22
Certum quid suspensio. Certe per se Voti violationem. Quia cum hoc dolore, ac tristitia compati potest voluntas efficax promissum exequendi: sicut de facto esse potest voluntas absoluta exequendi præceptum: tametsi quis sentiat, & doleat, tali se præcepto grauari: Ergo dolor & tristitia Voti illius non est violatio. Nauar. cap. 12. sum. num. 35. Bonac. tom. 2. d. 4. quest. 2. punct. 5. §. 4. num. 14. Notanter dixi per se non esse Voti violationem. Nam si ex dolore & tristitia, quo votum quis fecerit, periculo exponitur non gerendi promissum, Votum violatur. Quia Votum obligat firmum propositum de illius executione habere: nec periculo transgressionis exponi. Suar. lib. 5. de Voto, cap. 7. num. 7. Quæserim autem, num hic dolor ac tristitia de Voto emisso sit saltem veniale piaculum?

Esco. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

Non est peccatum veniale. Quia ex obiecto nullam malitiam continet. Siquidem non appetitur præceptum, cui talis dolor, ac tristitia aduersetur. Sicut enim nullum fuit præceptum Vouendi, Na nullum præceptum esse videtur perueniendi in eo Voto: & sicut à principio poterat quis nolle vouere, sit post Votum factum potest nolle vouisse, quia viriūque actus idem est obiectum. Ergo ex parte obiecti dolor & tristitia de Voto facto nullam malitiam continet. Ex parte verò finis sæpè hic actus honestari potest. Si enim cognoscas, votum tibi fore damnosum, eo quod ob tuam malitiam occasio sit peccata multiplicandi: dolere de voto facto ob illum finem, non videtur illicitum: sed potius honestum. Sic Suar. citatis num. 4. & sequenti.

Regulariter, dolere de voto facto, veniale piaculum est. Quia hic dolor aliquomodo propositum Voti exequendi infirmat, retrahitque hominem à via perfectionis assumpta. Et quia frequenter huiusmodi dolor concipitur ex proprio amore, quo quis vult onera, & obligationes vitales, ac sanctas excutere: ac proinde ex fine non licito. Ita Palus tom. 3. tractat. 1. §. d. 1. punct. 21. num. 3.

§ 23
Crediderim, si aliquando quis doleat de Voto emisso ob transgressionem factas, talem actum veniale esse. Quia non est tam dolor de Voto facto, quam de illius transgressionem. Porro dolere de Voto per se & directe præcepto non aduersatur: aduersari tamen indirectè iudico: præcepto scilicet non aduersandi, quod obligat, ne Voti executionis propositum aliquantulum infirmetur per hunc dolorem. Quare etsi nulla fuerit obligatio Votum emittendi, poterat esse de perseverando in illo: aliàs posset quis pro libito illius obligationem excutere. Neque est simile; nolle vouere; ac nolle vouisse. Nam aliud est, viam perfectionis non accipere, aliud ab ea incepta deflectere, illiusque penitere, quod quidem regulariter inordinatum esse videtur.

CAPVT XXI.

Circa Voti Irritationem.

PROBL. CXVIII.

Iritandi Vota potestas ortum habet, & ortum non habet à naturali iure.

§ 24
EXPLICATA essentia Voti, cuiusque obligatio, restat exponere, quonam modo dissolui valeat. Vidimus autem sect. 1. triplici via hanc relaxationem fieri posse. Irritatione scilicet, Dispensatione, ac Commutatione, Recolo igitur Irritationem esse actum liberum, quo is, à quo Votum pendet, tollit Voti obligationem. P. 3. Duplicem

Duplicem autem esse irrationem alteram directam & propriam, alteram indirectam, & impropriam. Directa est, quae subiectione voluntatis fit; quia haec respicit actum votandi, illumque de medio tollit. Indirecta est, quae materiam promissam respicit, impediendo illius executionem: quaeque potius suspensio, quam irritatio vocatur. Deinde suppono irritationem proveniente ex subiectione voluntatis non esse actum iurisdictionis, sed dominij: quatenus superior ratione potestatis dominatiuae habet ius, ne subditus obligetur aliter quam pro suo consensu, ac voluntate. At irritatio ex promissa materia proveniens, aliquando est actus iurisdictionis, aliquando dominij. Est autem iurisdictionis tum spiritualis, tum temporalis: spiritualis, quando Pontifex, vel Episcopus materiam promissam prohibet, vel aliquid cum illius executione incompatible praecipit. Temporalis, quando Lex, vel Magistratus iuste praecipit aliquid, ex quo executio voti redditur impossibilis. His praemissis ad totius tractatus intelligentiam, quaesierim imprimis, num irritandi vota potestas ortum habeat ex naturali iure an ex Pontificio?

537
Potestas irritandi habet ortum à naturali iure.

Ex iure naturali habet ortum. Quia filius naturaliter subditur patri, servus domino, vxor viro, & Religiosus Praelato: At haec subiectione est radix huiusce potestatis: Ergo à iure naturali haec potestas oritur. Sic Petr. de Ledes. tom. 2. sum. tract. 10. cap. 7. dub. 2. Azor. punct. 1. l. 11. c. p. 17. quest. 3. Suar. l. 6. de voto cap. 6. num. 2. & 3. loquens de potestate parentum in filiorum vota. & cap. 7. numer. 3. loquens de Praelatis Religioforum. Sotus l. 7. de iust. quest. 3. art. 1. Sayr. in Clavi l. 6. cap. 10. num. 7.

538
Non à naturali iure ortum.

Potestas irritandi vota non habet ortum à naturali iure, sed ex iure positivo. Quia si sermo sit de potestate irritandi indirecta, id est impediendi materiae promissae executionem, cum haec saepius impediatur ex iurisdictione à iure positivo concessa, vel saltim à dominio iure gentium introducto, manifestum est, non ex iure naturali sed potius ex positivo ortum habere. At si de irritatione directa ac propria loquamur, facile ostendam ex iure positivo provenire. Id probo in Religiosis, ac in filiis familias. Porro tria vota substantialia Religionis ex iure positivo Regularem statum constituunt, redduntque Religiosum ita Praelato subiectum, ut nullum votum firmum, valeat emittere sine eius facultate. Certè non omnia Religioforum vota possunt Praelati Regulares irritare; siquidem votum assumendi strictiorem Religionem, irritare non possunt, cap. Licet, de Regular. Et sicut hoc votum fuit exceptum à dominatiua potestate, poterant alia excipi. Pendet ergo ex voluntate Pontificis limitare, vel extendere potestatem irritandi vota superioribus concessam. Ergo haec potestas ex iure Pontificio oritur. Item de filiis familias constat ius naturale non magis dicta puberes subici in votis realibus, quam in personalibus: neque magis in promissionibus homini factis, quam Deo: & tamen vota realia irritari possunt à patre, etiam

post pubertatem facta: & non personalia: & promissiones pupillorum homini factas, non potest pater irritare, ut in promissione sponsalium contingit; cum tamen votum reale, & personale irritari possit. Signum ergo est, ex iure positivo hanc provenire potestatem. Ita Gabriel Vasquez l. 2. quest. 96. art. 4. d. 165. cap. 3. 29. Lessi. de iust. l. 2. cap. 40. dub. 10. numer. 74. Palaus tom. 3. tract. 15. d. 2. punct. 1. numer. 4. Sanch. l. 4. cap. 24. num. 32.

Probabiliorem admodum hanc iudico sententiam. Ad cuius probationem vberius non feci de vxoribus, ac servis mentionem. Quia non satis constat eorum vota posse directe irritari: sed solum quatenus marito, vel domino praedictant.

539
Hic loquitur probabiliter.

PROBL. CXIX.

Competit, & non competit Pontifici, aliisque Ecclesiae Praelatis directè irritandi vota potestas.

Competit quidem fruunturque huiusmodi potestate ratione iurisdictionis sibi à Christo Domino concessae. Quia ad rectam Ecclesiae gubernationem videtur expedire, ut fideles in suis votis ita Pontifici, aliisque Praelatis subiciantur, ut secundum eorum beneplacitum obligentur, & non aliter. Sic Glof. ad cap. Quemadmodum, de iur. v. Conditio, Metina de Sacror. homin. contin. l. 5. cap. 44. Llamas methodo curat. pun. 3. cap. 44. §. 4. sine.

440
Competit.

Minime competit Pontifici aliisque Ecclesiae Praelatis directe irritandi Christianorum vota potestas. Quia nullibi habetur hanc potestatem à Christo Domino datam esse, neque erat Ecclesiae regimini necessaria, neque conveniens; potius enim decebat fideles liberos relinquere, ut firmiter Deo obligarentur. Siquidem ex hac libertate non impediatur, quin posset Pontifex, iusta intercedente causa eos ab obligatione voti per dispensationem eximere, aut illorum executionem per potestatem praepceptam impedire. Non igitur erat conveniens Pontifici concedi facultatem irritandi omnes promissiones hominibus factas. Nihil enim esset firmum & stabile. Ita Bonac. to. 2. d. 4. q. 2. pun. 7. §. 2. m. 2. Sanch. l. 4. sum. cap. 24. 18. Valq. 1. d. 165. cap. 4. Lessi. l. 2. cap. 40. dub. 13. numer. 31. Azor. l. 11. c. 17. quest. 3. Suar. l. 6. de voto, cap. 2. numer. 3. Nauar. sum. cap. 12. numer. 79. Caiet. ex D. Tho. 2. 2. quest. 88. art. 12. in corp.

541
Minime competit.

Hoc omnino tenendum existimo, unde à fortiori constat, non posse alios inferiores Praelatos, & multo minus Reges ac Principes temporales vota suorum subditorum directe irritare. Quia minore potestate in suos subditos gaudent, quam Pontifex. At si loquamur de potestate indirecta, quae ex prohibitione materiae provenit, ea fidelium vota poterit Pontifex irritare, quae Ecclesiae regimini obstituerint, quae de materia specialiter sibi subiecta videntes

542
Hic ostendit tenendum in dicta.

Seçt. II. De Precepto II. Problemata. 175

uentes emiserint. Vnde irritat vota Episcoporum & clericorum muneri sibi commissio præiudicantia. Alia vota nec modo indirecto poterit irritare. Lessi. & Sanch. citati.

PROBL. CXX.

Peccant. & non peccant mortaliter superiores, qui subditis reuocant licentiam datam ad vouendum, facta promissione non reuocandi.

⁵⁴³ *Nonnulla promissa, circa irritandi vota potestatem,*
Arimus ad quam vota irritatiua potestas sit extendenda, & supponimus ad vota interna extendi. Quia cum tota hæc potestas nitatur conditioni, quam subditi apponunt in suis votis: si superiori placitum fuerit, & superior circa vota interna sibi que non manifesta, displicere potest: poterit planè ea irritare. Valq. 1. 2. d. 60. cap. 4. num. 17. Suar. tom. 5. in 3. p. d. 4. sect. 2. num. 8. & 1. 6. de voto, cap. 7. num. 8. Eadem ferè certitudine tenendum esse, potestatem irritatiuam ad vota futura extendi. Quia quicumque gaudens potestate dominatiua, potest nolle, vt vota emittenda à subdito, eique prius non communicata nulla & irrita sint. Sanch. 1. 4. sum. cap. 24. num. 49. Laym. l. 4. tract. 4. cap. 7. num. 6. concl. 3. si superior maior concessit subdito facultatem emittendi aliquod votum, inferior Prælati haud irritari posse. Quia in tantum vota subditi iritantur à superiore, quatenus iis superioris voluntas contradicit. At superiore maiore consentiente, nulla est inferioris Prælati contraditio. Suar. l. 6. de voto, cap. 8. num. 1. si autem localis superior licentiam emittendi, exequendique votum impertierit, posse Prouincialem illud irritare. Quia illo contradicente, tollitur inferioris Prælati consensus, & conditio beneplaciti superioris, sub qua votum à subdito fuit emissum. Sanch. l. 4. sum. cap. 27. num. 5. At si de irrotatione faciendâ ab eodem superiore, vel aquali eo, qui licentiam dedit, sermo sit, existimo, fieri posse valide, tamen si promiserit, licentiam non reuocaturum. Quia huius licentiæ concessione non eximitur subditus à subiectione, neque fit sui iuris, vt discurrendo per singulos subditos, apte quidem Ferdinand. de Castro Palao probat tom. 3. tract. 15. d. 2. pun. 3. §. 2. num. 4. Ego autem id solummodo (vt quæstioni locum statuam) in licentia data seruis ostendam. Si seruo à domino solum simpliciter concessa fuit ad votum emittendum, non impedit potestatem, id votum irritandi. Quia concedens licentiam, intendit quoad minus fieri possit, proprio iuri cedere: & consequenter solum intendit impertire facultatem, & libertatem ad vtendum illa, dum sibi contrarium visum non fuerit. Verum si licentia sub promissione non reuocandi fuerit concessa, irritare vota non poterit. Quia sibi non præiudicant, & illa in parte iam seruis fuit sui iuris. Nam si cum possit dominus seruo concedere simpliciter libertatem, à fortiori poterit libertatem largiri in aliqua peculiari materia siue reali, siue personali: qua libertate concessa, cessat irrotationis fundamentum. Sanch. l. 4. cap. 27. num. 21. Iam requiro, num reuocans sine causa licentiam concessam, fa-

cta promissione non reuocandi mortaliter delinquit?

⁵⁴⁴ *Delinquit mortaliter.* Quia si licentia concessa fuit sub tacita, vel expressa promissione non reuocandi, reuocatio sine rationabili causa facta est contra iustitiam, vel saltem contra fidelitatem in re graui. Ergo est mortale. Adde, hanc reuocationem in Dei irreuerentiam cedere, siquidem materia ei promissa & dicata, & firmata superioris licentia, sine causa tollitur. Sic Caiet. 2. 2. q. 88. art. 8. dub. 3. Sanch. pluribus relatis, l. 9. de matr. d. 40. num. 7. & l. 4. sum. cap. 27. num. 8. Laym. l. 4. tract. 4. cap. 7. num. 18. Nauar. sum. cap. 12. num. 73. Aragon 1. 2. d. 88. art. 8. post 6. concl.

Non delinquit mortaliter, sed venialiter solum. Quia reuocatio licentiæ concessæ sub non reuocandi promissione, non est contra iustitiam, si quidem ex licentia ad vouendum data subdito non amisit superior ius, quod habebat in subditum, ratione cuius ei competit irritandi potestas: ac proinde violans promissionem non reuocandi: contra iustitiam non delinquit: ea enim promissione subditus non acquisiuit ius, nè à superiore gubernaretur, nè illi maneret subiectus. Ad summum est contra fidelitatem, quæ per se secundum probabilem sententiam, ad culpam tantum obligat venialem. Ità Sotus l. 7. de iust. q. 3. art. 1. Rosel. v. Votum 3. num. 2. Suar. l. 6. de voto, cap. 4. ad finem. Et probabile reputant Sanch. cit. num. 31. Laym. ibid. & Palaus tom. 3. tr. 15. d. 2. pun. 1. §. 2. n. 9.

⁵⁴⁶ *Hoc mihi probabilissimum.*
 Ego autem non solum id probabile reputo, sed & probabilius esse iudicari. Quia contra iustitiam non est, vt videmus. Contra fidelitatem esse, solum est venialis culpa, quæ etiam excusari potest, si ipse, cui est data vouendi facultas, & promissio facta de ea non reuocanda cedat, & consentiat reuocationi. Neque etiam hæc reuocatio & irritatio est grauiter contra Religionem. Quia superior non vouit, neque irritando votum, facit, vt subditus votum transgrediat: cum potius faciat, & votum non sit, neque obliget: quod de se non est malum. Quare tota malitia sita esse videtur in quadam leuitate, & inconstantia animi, qua rem, vel personam Deo dicatam absque vlla causa à dedicatione detrahit & à via perfectionis excludit. Quod cum non fiat per violentiam, sed & suæ potestatis dominationis vsum, non videtur grauem culpam constituere.

PROBL. CXXI.

Taciturnitas, ac dissimulatio superioris sufficit, & non sufficit, vt censetur licentiam vouendi subdito seu voti emissi approbationem impertire.

⁵⁴⁷ *Qui certum supponit.*
Certum mihi, censeri superiorem concedere subdito licentiam vouendi non solum quando conscius voluntatis subditi, tribuit facultatem, vt votum emittat: sed etiam quando conscius voti facti illud approbat. Quia quoties consensus non requiritur ad actus valorem, potest præstari antè & post, & in ipso actu: vt multis citatis, probat Marjenzo l. 1. p. 4. recapit.

recopil. tit. 9. leg. 5. gloss. 1. num. 1. & 2. Quod in hoc casu contingit, cum Votum subditi ante Superioris consensum validum sit, & obligatorium, solumque ab illo consensu pendeat, ut accipiat firmitatem, ne possit licite, & sine gravi causa revocari. Sanch. affirmans esse omnium, l. 4. sum. cap. 27. num. 42. Quaeritur verò, num sufficiat taciturnitas & dissimulatio Superioris, Voto emisso cognito, ut censetur licentiam, seu consensum, vel approbationem impertire?

548
Sufficit quidem.

Sufficit, ex ea regula: *Qui tacet consentire videtur*. Quia Numeror. 30. dicitur: *Quod si audiens vir tacerit, & in alterum diem distulerit sententiam: quidquid voverat* (scilicet vxor) reddet, neque potest eius Votum iam pro libito irritari. Sic Innocent. cap. Scriptura, de voto, num. 4. Ioan. Andr. ibi. num. 4. Cardin. quest. 12. Valent. 2. d. 6. quest. 6. num. 16. & alij relati à Sancto lib. 9. de matr. d. 50. num. 9. Adhuc debere Superiorem, audito voto, contradicere statim, vel saltem eo die. Nam eo transacto contradictioni locus non erit.

549
Non sufficit.

Non sufficit taciturnitas absque interno Superioris consensu ad voti confirmationem: nec est illius signum sufficiens. Prior pars conclusionis clara est, quia Votum subditi nulla alia via firmatur, quam Superioris consensu: sub illius enim conditione emittitur. Ergo deficiente consensu, manet infirmum. Pars secunda probatur, quia consentire in Votis subditorum non est favorabile Superiori, sed subdito: si quidem eo consensu posito, non potest pro libito Votum irritare, sed gravi causa indiget. Ita D. Thom. in 4. dist. 32. fine. Suar. lib. 6. de voto. cap. 6. num. 14. & cap. 4. num. 20. Sanch. alijs relatis lib. 4. sum. cap. 27. num. 46. Palaus 10. 3. tractat. 15. d. 2. puncto 3. §. 2. numer. 15.

550
Hae pars mihi probabilior.

Probabilior mihi hae pars est. Quia regula illa, *Qui tacet*, in favorabilibus intelligitur. Locus verò Numer. inferens consensum ex sola taciturnitate vnius diei, caeremonialis erat: ac proinde talis dispositio cessavit: & quocumque tempore est locus contradictioni, dum non fuerit datus consensus.

PROBL. CXXII.

Si Superioris taciturnitati internus consensus addatur: esto voverit subdito non manifestus: Sufficit, & non sufficit, ut Superior licentiam, aut consensum impertire censetur.

551
Sufficit profecto.

Sufficit quidem, ut tale Votum dicatur, de Superioris licentia fuisse emissum. Quia est iam appositae conditio ad Voti firmitatem requisita, quae erat Superioris consensus, neque vllib. cavetur, quod consensus hic debeat esse manifestus. Addo, talem consensum aliquo modo manifestari, scilicet taciturnitate. Nam licet taciturnitas, & dissimulatio in praedictantibus non sit indicium sufficiens consensus: tamen quia hae taciturnitas efficit validum, ac firmum actum: praesumptio pro valore actus potior est, & preferenda, ut ex multis probat Menoch. de praesumptionib. l. 1. quest. 29. num. 3. & latius lib. 6. praesumpt. 4. Sic Suar. lib. 6. de voto. cap. 6. numer. 14. & cap. 4.

numero 20. Sanchez libro 4. sum. capite 27. numero 47.

Minimè sufficit. Sed necessarium est, ut Superior consentiens in Votis subditi subdito talem consensum manifestet per se, vel per literas, vel per nuncium proprium. Quia hic consensus est favor & gratia subdito facta, ac proinde debet ipsi intimari iuxta cap. Si tibi absenti, de praebend. in 6. At cum taciturnitas non sit sufficiens indicium consensus in praedictantibus sibi, absolute dicendum non est, concessam esse licentiam subdito, ex eo quod Superior audito Voto taceat, aut dissimulet, etiam si internum habeat consensum. Ita Palaus tom. 3. tractat. 15. d. 2. puncto 3. §. 2. numer. 15.

In ore duorum hoc verbum statit. Indico enim sententiam mei Ferdinandi de Castro veriorum esse, cui non obstat, praesumptionem pro valore actus omnibus alijs praesumptionibus esse preferendam. Id enim labens admitto in actibus elicitis ab eadem persona, & sibi fauentibus: non tamen in actibus sibi praedictantibus. Porro hae intimatio debet fieri à Superiore immediate, vel per nuncium ad id specialiter destinatum. Quia voluntates Superioris, & subditi debent aliquo modo uniri. Illud tamen omnino certum esse reor, teneri subditum Votum exequi, si videat, Superiorem non contradicere, cum possit. Quia talis non repugnantia, licet non sit approbatio Voti, utpote damnosa Superiori: est tamen permissio rei promissa exequenda: ut monet Sanchez libro 4. sum. cap. 17. numero ultimum.

PROBL. CXXIII.

Pater, & Mater possunt: & non possunt post pubertatem, & emancipationem irritare vota filij, ante pubertatem emissam, nec in pubertate confirmata, seu approbata.

Certum est, Vota realia filiorum puberum non posse à parentibus irritari, postquam sui iuris fuerint effecti. Quia cessat in parentibus fundamentum irrationis, quod est honorum filij administratio. Idem est de Votis personalibus filiorum impuberum post pubertatem confirmatis. Quia ratione confirmationis exempta fuere à parentum iurisdictione; sicut si tempore pubertatis fuissent de nouo emissam. Suar. lib. 6. de voto. cap. 5. num. 13. Sanchez lib. 4. sum. cap. 30. num. 12. Quæstio verò procedit de Votis ante pubertatem emissis, nec in pubertate confirmatis, possit ne pater, curator, aut mater ea post pubertatem, & emancipationem irritare.

Non potest. Quia licet impuberum Vota emissam fuerint sub tacita conditione: Si parenti placuerint: at hae conditio subintelligenda est cum addito: Si parenti placuerint, dum personam filij gubernat: sicuti in votis realibus in pubertate emissis intelligitur, quæ tamen transacta pubertate non irritantur. Sic Sorus l. 7. de inst. q. 3. art. 2. dub. ult. Aragon. 2. 2. q. 88. ar. 9. Alcozer.

Sect. II. De Præcepto II. Problemata. 177

Alcozer. *sum. cap. 16. concl. 5.* Rosel. *v. Votum. 2. n. 13. concl. 3.* & probabilem reputat Sanch. *l. 4. sum. cap. 30. n. 4.*

⁵⁵⁶ *Respon. planæ.* Potest quidem pater, materve irritare filij vota impuberis post eius pubertatem, vel emancipationem, si tempore pubertatis confirmata non fuerint. Quia occasio, ob quam ius concessit parentibus posse irritare impuberum vota fuit, vt illis in obligatione contracta in ætate ita debili, & infirma subuenirent. At si parentes non possent post pubertatem vota impuberum irritare, non satis prouisum esset eorum imbecillitati. Ergo dicendum est, parentes & tutores hanc potestatem semper habere. Ita Caiet. *2. 2. q. 89. art. 5.* Azor. *p. 1. l. 1. cap. 7. q. 7.* Valent. *2. 1. d. 6. q. 6. pun. 6.* quest. *sum. ult. Bonac. tom. 1. d. 1. q. 2. pun. 7. §. 2.* num. 19. Suarez. *l. 7. de voto cap. 6. num. 8.* Lessi. *l. 2. cap. 40. dub. 1. 4. num. 83.* Sanch. *cit. n. 9.* Sayr. *in Clau. l. 6. cap. 10. num. 26.* Nauar. *sum. cap. 11. num. 71.* & alij apud ipsos.

⁵⁵⁷ *Hanc sententiam iure confirmat.* Hanc sententiam veriore esse iudico. Quam efficaciter roboro ex *cap. ult. de sentent. excommunic.* Vbi conceditur Episcopis potestas absoluendi à sententia excommunicationis pueros, qui ante pubertatem Clericos percusserint: tamen post pubertatem petierint absolui. Quia non spectatur tempus, in quo petunt absolui, sed in quo fuit delictum commissum. Haud aliter spectari non debet tempus, in quo irritatio petitur, sed in quo contracta fuit voti obligatio.

PROBL. CXXIV.

Curator potest, & non potest post pubertatem vota personalia minoris in pueritia emissæ irritare.

⁵⁵⁸ *Min. me. p. 189.* Minime potest. Quia curator datus est ad gubernationem minoris in bonorum administratione, non in persona. *leg. In copulandis. 9. C. de nuptiis. ibi:* Nec curatoris, qui solum rei familiaris sustinet administrationem, cuius officium durat vsque ad vigesimum quintum annum completum: quo tempore finitur pubertas. Sed irritare vota personalia, est actio spectans personam minoris, non eius boni. Ergo curator hac potestate minime gaudet. Item illa vota fuerunt emissæ sub conditione, si patri placuerint, & illo defuncto, si placuerint tutori: non autem emissæ fuerunt sub conditione, si curatori placuerint, quia tempore, quo fuerunt emissæ non erat dabilis curator. At tutoris officium cessat obtemperata pubertate. *Insit. Quibus modis tutela finitur:* Pupilli, pupillæque cum puberes esse cœperint, à tutela liberantur. Ergo cessat in tutore potestas ea vota irritandi, neque in curatorem transit. Quia sub beneplacito curatoris non fuerunt emissæ, & quia curator non succedit patri in gubernatione filij tempore impubertatis, sed pubertatis. Sic Suarez. *l. 6. de voto. cap. 6. num. 24.* Satis, quidem probabiliter.

⁵⁵⁹ *Potest equidem.* Potest equidem curator minoris sui vota in pueritiâ facta, nec in pubertate confirmata irritare, sicut poterat pater, si esset superstes. Quia curator succedit in gubernationem filij,

in potestateque, quæ patri conuenire debebat eo tempore, si vueret: sed pater irritare potest vota filij puberis ante pubertatem emissæ, nec post pubertatem confirmata: Ergo idem poterit curator. *Id. Sa. verb. Votum. vbi de Voti irratione. num. 5.* Lessi. *lib. 2. cap. 40. dub. 1. 4. num. 83.* Sanch. *lib. 4. sum. cap. 30. num. 15.* Palaus. *tom. 3. tract. 1. §. d. 2. punct. 3. §. num. 6.* Laym. *lib. 4. tract. 4. cap. 7. num. 11.*

Cum his opinor, asserens curatorem non solum gaudere potestate res minoris administrandi; directe enim bona minoris administrat, indirecte autem gaudet potestate administrandæ personam. Sicut tutor primo & per se datur ad personam pupilli gubernandam. Secundario ad regenda eius bona, vt constat ex *§. Datus. insit. de excusat. tutoris.* Et ratione huius potestatis indirecte potest curator vota personalia minoris in pueritiâ facta, nec post confirmata irritare. Neque obstat, non posse dari curatorem eo tempore, quo vota fuerunt emissæ: quia curator non succedit parenti, pro eo tempore, sed pro tempore pubertatis in potestate, quæ tunc parenti competere: & cum hac extendatur ad Vota antea emissæ, etiam curatoris potestas extenditur. Idem dixerim de matre, si curatrix sit, ac de curatore. Verum si hoc munus non exercet, tamen nullus sit curator, vota impuberis post pubertatem irritare non poterit. Quia matri, qua mater est, nulla filij puberis gubernatio à iure conceditur neque personæ, neque bonorum. Sanchez *lib. 4. sum. cap. 30. num. 17.*

PROBL. CXXV.

Irritatio potestas extenditur, & non extenditur ad Vota emissæ tempore subiectionis, implenda tamen subiectione dissoluta.

⁵⁶¹ *Nullus super. vior id potest.* Nullus Superior huiusmodi potestate gaudet. Quia spectato tempore, pro quo votum obligat, cui videtur attendendum, nec voluntas vouentis, nec materia promissa subiectionem habent. Sic plures Doctores, quos refert Sanch. *l. 4. sum. c. 19.*

Omnes superiores huiusmodi fruuntur potestate. Quia esto voluntas vouentis, & materia promissa, spectato tempore, pro quo obligat votum, non habeant subiectionem: at illam habent tempore, quo obligatio contrahitur: & cum hac obligatio inconstituto superiore fiat, in cuius grauiamen, & irreuerentiam cedit, potest ab illo irritari. Ita plures alij apud ipsum Santium *vbi sup.*

⁵⁶³ *Virtus que probat sic, sed veritas vultus distinctio respondeo.* Vnam & alteram sententiam probabiliter esse existimo. Ast ego distinxerim de subditis plenè superiori subiectis quoad voluntatem, vel quoad solam materiam promissam. Si subditi sint plenè quoad voluntatem: horum vota etsi in tempus libertatis referantur, superior poterit irritare. Quia ratione poterit irritare superior vota Religiosi emissæ in tempus, quo à subiectione liber extiterit: & pater, vel tutor vota filij, vel pupilli impuberis in pubertatis tempus relata. Quia horum voluntas plenè est superioribus subiecta: ac proinde

proinde obligari non potest, nisi cum superiorum dependentia. Si verò suber sint quoad materiam promissam tantum: horum vota relaxata in tempus libertatis, nullatenus superior poterit irritare. Quia sibi non praedictat. Quocirca nec vir irritare potest uxoris vota, nec pater filij puberis, nec dominus servi implenda tempore libertatis. Quia facta pro eo tempore nullum afferunt praedictum.

PROBL. CXXVI.

Emittit filius puer, vel uxor, vel seruus votum quod ex se, vel ex intentione voluntis est perpetuum: Potest id votum à parente, à marito, à domino penitus irritari.

564
Possunt quidem.

Exempli gr. Vovit filius puer, uxor, aut seruus se quotidie elemosynam elargiturum, vel recitaturum quotidie Rosarium Despara, vel omnibus Sabbatis in eius honorem vitæ suæ ieiunaturum: dubium est, num huiusmodi vota possint à parente, à marito, à domino penitus irritari: Possunt quidem. Quia hæc vota æque libertatis ac subiectionis tempus afficiunt ac proinde irratione perfecta sunt capacia. Sic Sanch. l. 4. sum. c. 29. n. 7.

565
Minime possunt.

Minime possunt. Quia præfati domini solum irritare possunt subditorum vota, quatenus sibi præiudicant: sed illa vota solum possunt dominis hisce præiudicare quo ad materiam contingentem tempore subiectionis: non autem potest. Ergo solum quo ad illam partem possunt vota suspendere. Ita Lessi. l. 2. c. 40. dub. 14. n. 86. Palao 10. 3. r. 15. d. 2. pun. 3. §. 4. n. 2. Bonac. 10. 1. d. 4. quæst. 2. pun. 7. §. 1.

566
Probabilius hoc iudicio.

Probabilius hoc iudicio, nec obstat, hæc vota æque libertatis ac subiectionis tempus afficere. Quia afficiunt illud diuisibiliter: est enim materia illis promissa, diuisa singulis diebus correspondens: ac proinde secundum partem implendam tempore subiectionis, parens, maritus ac dominus possunt pro subiectionis tempore, manentibus firmis votis quoad partem tempore subiectionis implendam. Alioquin votum castitatis emissum ab uxore irritari posset à viro ita ut soluto matrimonio nulla illius esset obligatio: quod est omnino falsum, ut satis colligitur ex cap. Quidam, & ex cap. Taceret, de conuersat. coniugator.

PROBL. CXXVII.

Irritativa directæ potestas extenditur, & non extenditur ad vota emissâ tempore quo vouentes sui iuris erant.

567
Extenditur, sicut irritatiua directæ potestas, ad vota ante subiectionem emissâ.

Extenditur quidem. Quia superior Religiosus irritare potest vota à Religiosis in saeculo emissâ, & tutor signatus pupillo, eius vota emissâ tempore, quo carebat parente, & tutore. Ergo potestas irritatiua directæ extendi: potest ad vota emissâ tempore, quo

vouens sui iuris erat. Nam esto non fuerint emissâ sub tacita conditione absoluta beneplaciti superioris, quia nullus superior tunc adest: fuerunt tamen emissâ ex iuris interpretatione sub conditione beneplaciti superioris, si existeret. Quod videtur necessarium in pupillo vouente, dum caret parente, ac tutore: ut hac ratione eius imbecilli iudicio, ac diminuta discretioni provideatur. Sic Lessi. l. 2. cap. 40. dub. 15. num. 33. Et probabile reputat Palao citandus.

Potestas irritatiua directæ nullatenus extenditur, neque extendi potest ad vota emissâ tempore, quo vouentes sui erant iuris: bene tamen indirectæ, & suspensiuæ. Quia ea sola vota superior potest irritare, quæ sub eius beneplacito fuerint emissâ: sed vota non habentis superioris sub nullius beneplacito emittuntur: Ergo directæ irritationis haud sunt capacia. Quod verò indirecte irritari possunt, manifestum. Quia virtute potestatis dominatiua superuenientis, impedire potest superior votorum sibi præiudicantium executionem, in qua suspensione, indirecta irritatio consistit. Sic Doctores communiter teste Palao, & me constestante.

Profecto licet satis probabilem primam sententiam esse existimem, secundam communem tamen contenco, ratus quidem superiorem Religionis non irritare vota Religiosi in saeculo emissâ: qui professione Religionis tanquam solutione illorum perfectissima extinguuntur. Quod si ea tempore professionis Religiosus approbaverit, & in eis voluerit persistere: irritari poterunt à Prælato; quia iam sunt subiectionis tempore emissâ. Vota verò pupilli nemini subiecti, suspendi quidem poterunt, sed non irritari à tutore (idem de curatore respectu minoris sui dixerim) superueniente. Quia nullibi est cautum eos habere potestatem talia vota irritandi directæ: & indirectæ facultate sufficienter providere possunt pupilli, seu minoris administrationi. Unde infero, vota uxoris tempore libertatis emissâ suspendi à marito posse quatenus sibi præiudicauerint, & non aliter. Quod à fortiori procedet in votis seruorum tempore libertatis emissis, quæ à superueniente domino solum suspendi, non irritari poterunt.

PROBL. CXXVIII.

Irritatio, & suspensio voti procedens à dominatiua potestate, potest, & non potest licet sine causa concedi.

Certum mihi, irritationem & suspensionem voti procedentem à dominatiua potestate nullam ad sui valorem causam requirere. Quia subditus in sua promissione imbibit conditionem, si superior consenserit, vel non contradixerit. Ergo pro libito contradicentes, cessat obligatio. Suar. l. 6. de voto, cap. 1. num. 9. Basili. l. 10. de matr. cap. 17. num. 22. Quæstio verò, an sine causalitate concedi possit?

Potest iuste abque causa concedi. Quia promissiones subditi hanc (ut dicebam) tacitam conditionem continent, si iussu superioris

ditionem habent, Si superior consenserit, vel non contradixerit. Superior autem nullo vinculo tenetur, ad præstandum consensum, vel non contradicendum: sed in his liber est, & suo iure utitur. Ex gratia, si quis promittat elemosynam gerendam ex aliena pecunia sub conditione, Si dominus consenserit: poterit dominus pro libito non consentire absque culpa. At Religiosus, filiusfamilias, vxor, seruus promissionem faciunt sub conditione, Si eorum dominus consenserit. Poterit ergo dominus pro libito consentire. Sic Gregor. Lopez leg. 3. sine tit. 8. part. 1. Navar. sum. cap. 12. num. 73. Syluest. v. votum 4. q. 6. art. 6. Azor. p. 1. l. 11. cap. 17. q. 5. Basil. l. 10. de matr. cap. 17. num. 24. & alij plures. Qui quidem inferunt, posse voto adstrictum petere absque causa vlla irrationem. Quia petit rem, quam superior licite sine causa potest concedere.

572
Iste non potest, sed saltem venialiter delinquit superior, qui absque iusta causa votum subditi irritat, vel suspendit. Quia si hæc potestas data sit in vocationis utilitatem, ut creditur data Prælati Regularibus: siue in utilitatem irritantis, ut est potestas domini in seruum, siue in vtriusque utilitatem, ut datur coniugibus dissonum, & contra rationem est, eam absque causa vili irritanti vel vocationi exercere. Et à ratione est alienum, quod superior absque aliqua causa impediat voluntatem subditi ad bonum voto obfirmatum cum superior ratione superioritatis teneatur de bono spirituali subditi providere: nec illi impedimento esse, cum sibi inde nullum damnum proveniat. Ità Sorus l. 7. de iust. q. 3. art. 1. Aragon. 2. 2. q. 88. art. 8. concl. 3. Valent. 2. 1. d. 6. q. 6. pun. 6. Laym. l. 4. tract. 4. cap. 17. n. 18. Suar. l. 6. de voto, cap. 1. Sanch. l. 4. sum. cap. 14. num. 13. Lessi. l. 1. cap. 40. dub. 12. num. 70. & dub. 13. num. 76.

573
Cum his sentiens, abnegarim, posse dominum cuius ille pecuniam vouit in elemosynam impertire, absque vlla causa negare consensum in eam elargitionem: habet enim semper causam legitimam abnegandi, nempe propriam utilitatem, qua priuatur, permittendo propriæ pecuniæ alienationem. At cum in præfenti supponamus, nullam incommoditatem superiori aduenire ex eo, quod subditus votum exequatur: abuteretur planè sua potestate, si illum à bono proposito concepto retrahat. Vnde constat, non posse subditi irrationem voti à superiore petere, nisi aliquam causam suæ petitionis habeat. Existimo autem, eam sufficientem esse, si grauatur voto se sentiat: quia ad excusandam venialem culpam, quæ in præfenti interuenit potest, quælibet causa modica sufficit: quare moraliter loquendo nulla culpa in concessione irrationis, illiusve petitione tunc inueniatur. Sanch. l. 4. sum. cap. 24. num. 15. & 16.

PROBL. CXXIX.

Irritativa potestas potest, & non potest alteri delegari.

574
Non potest delegari.
Delegari non potest. Quia hæc delegatio non videtur posse fieri sine dominij

communicatione: sicut nec delegatio iurisdictionis sine communicatione iurisdictionis. Item quia irritativa potestas fundatur in conditione beneplaciti superioris, quam vota irritanda imbibunt. Ergo necessarium debet esse dominus & superior, qui votum valeat irritare. Sic Doctores quidam, quos pressio nomine, memorat Palasus to. 1. tract. 15. d. 2. pun. 4. n. 10.

Potest equidem delegari. Quia irritatio est contradictio superioris, dispositioni à subdito factæ. Ergo huiusmodi contradictionem potest superior per procuratorem exercere: sicut Prælati & dominus possunt per procuratorem contradicere alienationi factæ de rebus, quarum habent dominium. Ità Suar. l. 6. de voto, cap. 7. num. 17. Sanch. l. 4. sum. cap. 14. num. 54. Lessi. l. 2. q. dub. 18. num. 133. Palasus vbi supra.

Existimarim, rationem ab Auctoribus primæ partis indicatam concludere, neminem posse nomine proprio vota irritare, quin dominus sit, dominiumque habeat: non tamen concludit, eum qui alterius vices gerit, id tanquam procuratorem alieno nomine agere non posse. Sicut potest delegatus à Parocho potestatem assistendi matrimonio habere, quin Beneficium habeat: & procurator ad contrahendum matrimonium constitui, quin ipse matrimonij sit capax. Quia delegatus non proprio, sed alieno nomine assistit, & contrahit.

PROBL. CXXX.

Potest, & non potest maritus omnia vxoris vota, durante matrimonio, irritare.

Potest profecto. Quia Numer. 30. eodem modo loquitur textus de voto vxoris, ac de voto puellæ existentis in domo parentis. Et quia vxor subiecta est viro in omnibus, sicut Ecclesia Christo Domino est subiecta Ephes. 5. Ergo omnes eius actiones viro subiectæ sunt. Et quia ad conservandam pacem, mutuumque amorem inter coniuges, necessarium fuisse videtur, ut mulier plenè viro in omnibus esset subiecta: neque velle, aut nolle haberet, nisi iuxta viri beneplacitum. Quo quidem leuitari & inconstantie muliebri in vouendo providetur, sicuti impuberibus est proutum. Sic Sorus l. 7. de iust. q. 3. art. 1. Sanch. l. 9. de matr. d. 3. num. 7. & d. 39. num. 4. & l. 4. sum. cap. 34. num. 1. Et probabile reputat Lessi. l. 1. cap. 4. dub. 15. num. 88. Bonac. d. 4. q. 1. pun. 7. §. 2. num. 16. Ludou. Lopez. p. 1. instruit. cap. 47. vocat hanc sententiam satis tutam. Fassetque D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 8. ad 3. vbi vota vxoris cum Religiosorum votis comparat, quæ quidem superior potest irritare. Id ipsum indicant alij plures relati à Santio, ob quorum auctoritatem sententia hæc probabilem admodum esse iudico.

Minimè potest maritus omnia vxoris vota irritare, matrimonio durante: sed ea solùm quæ matrimonij vsui, proli educationi, vel gubernationi domesticæ præiudicauerint. Quia nec ex natura rei, neque ex iure positio efficaciter colligitur, vxorem subditam esse viro in actionibus personalibus, quæ vsui matrimonij, educationem proli, vel domesti-

cam gubernationem non impediunt. Hæc namque subiectio ex matrimonij contractu oritur: ac proinde commensurari debet fini ipsius: sed plures sunt actiones, quæ præfato fini non officiant, nempe observatio divinorum præceptorum, moderata poenitentia, brevis oratio, elemosina ex propriis bonis, & alia similes: Ergo ad hæc gerenda Voto se vxor firmiter sine viri relaxationis metu poterit adstringere. Ita Nauar. *sum. cap. 12. num. 64.* Layman. *lib. 4. tract. 4. cap. 7. num. 12.* Palaut. *tom. 3. tract. 15. d. 2. punct. 6. num. 2.* Bonac. *tom. 2. d. 4. quest. 1. pun. 7. §. 2. num. 10.* Basil. *lib. 10. de matrim. cap. 17. num. 3.* Suar. *lib. 3. de Voto, cap. 6. num. 26. & 1.6. cap. 4. num. 2.* Valent. *1. 1. q. 88. d. 6. quest. 6. punct. 6.* Azor. *part. 1. l. 1. cap. 16. quest. ultim. & cap. 17. quest. 12.* Sayr. *in Clavis. l. 6. cap. 5. num. 8. & cap. 10. num. 19.* Lessi. *lib. 1. cap. 40. dub. 15. num. 89.* & alij plures.

Probabilior hæc mihi sententia, cui ob stare non censet locum Numeror. Illa enim lex est ceremonialis, ac pro illo populo lata, ac proinde cessauit. Alias omnia Vota puellæ etiam puberis existentis in domo parentis posset pater irritare. Verum concedens uxorem subditam esse viro in omnibus, quæ ad domus gubernationem attinent, abneget in aliis esse subiectam. Ac proinde sola ea Vota, quæ domus gubernationi, ac vni matrimonij præiudicant, poterit maritus irritare. Ex his colligo, qualiter possit vir Vota vxoris de operibus præceptis, vt de sacro audiendo, de ieiunio seruando, de confessione aut communione gerenda, de non mentiendo, &c. Iuxta opinionem primam omnia hæc Vota potest irritare directe (esto eorum materia non sit marito subiecta.) At iuxta secundam nullo modo maritus potest hæc Vota directe irritare: tamen si possit, si domesticæ gubernationi necessarium fuerit executionem eorum votorum suspendere, opera impossibilia præcipiendo.

PROBL. CXXXI.

Votum castitatis ab vxore absque viri consensu emissum, potest, & non potest ab illo irritari.

Potest quidem. Quia esto mulier in actu coniugij viro subdita non sit, sed ei equalis. At subditur in voluntate, ne noua obligatione se implicet: à qua subiectione non eximitur, licet Votum ante consummatum matrimonium fuerit emissum. Quia non matrimonij consummatione, sed contractu vir caput est vxoris. Neque item eximitur, quamvis ex mariti licentia Votum illud fuerit emissum. Quia licentia non tollit à marito dominium, sed solum impedit liberam, ac expeditam irrationem: Ne scilicet absque graui causa fiat. Sic Sanchez *lib. 9. de matrim. d. 3. num. 7. & d. 37. num. 4. & l. 4. sum. cap. 34. num. 3.* & alij apud ipsum.

Minimè potest. Quia illud Votum continere poterat obligationem abstinendi à debito, petitione, & redditione, venerisque delectationibus. At qua parte continet abstinenciam à debito redditione, irratione non indiget.

Quia ad hunc effectum extendi non potest ob alterius coniugis præiudicium. Qua parte vero continet obligationem abstinendi à petitione debiti, venerisque delectationibus, firmiter est, & irritabile. Quia secundum hanc partem marito non præiudicat. Ita Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 9. cap. 8. numer. 5.* Palaut. *tom. 3. tract. 15. d. 2. puncto 6. numero 5.* & alij.

Hoc consequenter assero, adiciens, si ipse maritus agere ferat, semper petere, & ob hanc causam amor coniugalis immutatur, & discordia excitetur, cessare pro tunc Voti obligationem quoad petitionem debiti, ne sit maioris boni impeditura. Mecum Laym. *lib. 4. tract. 4. cap. 7. num. 16.*

PROBL. CXXXII.

Potest, & non potest vxor Votum mariti de non petendo debito irritare.

Suppono, uxorem ea sola Vota mariti posse irritare, quæ sibi præiudicauerint. Quia vir subditi non potest vxori quoad voluntatem, sed solum quoad materiam profissam. Quocirca poterit irritare vxor Votum longa peregrinationis, nisi sit Ierosolymitanæ in terræ sanctæ subsidium: immoderate absentie: nimium precum, & similibus Quia obstant mutue habitationi, & obligationi reddendi. Lessi. *lib. 1. cap. 40. dub. 15. num. 98.* Bonac. *d. 4. quest. 2. punct. 7. §. 2. num. 17.* Idem dixerim de Voto induendi habitum Eremiticum, seu Tertie Ordinis D. Francisci. Quia ob horrorem, quem excitat retrahet fortasse mulierem à debito petitione, & à facili, ac vltanea redditione. Suar. *lib. 6. de Voto cap. 4. num. 8.* Lessi. & Bonac. citati. At de Voto non petendi est difficultas, num possit ab vxore irritari?

Potest equidem. Quia cogit mulierem, ad semper petendum, quod nimis onerosum est, & femina verecundia contrarium. Sic Henric. *lib. 1. cap. 15. num. 8.* Layman. *lib. 4. tract. 4. cap. 7. num. 16.* Sanchez. *lib. 9. de matrim. d. 42. num. 7.*

Minimè potest. Quia vxor non habet potestatem obligandi maritum ad petendum, sed solum ad reddendum. Ergo in abstinentia petitionis maritus iuri vxoris non præiudicat. Et licet inde vxor molestiam accipiat, sentiens se obligatam esse ad petendum id lenis considerationis est, cum maritus vtatur iure sibi dato, ex Voto nunquam petendi. Ita Palati. *in 4. dist. 38. d. 1. circa princip.* Anton. Gomez. *in Bul. Cruciat. claus. 10. num. 67.* Stunica. *quest. 5. de Voto. m. 60.* Plures Doctores huic sententiæ adherent, dummodò maritus se aliquoties offerat paratum debiti redditioni. Quia hac oblatione tollitur vxori verecundia, quam habere poterat in petendo. Sic Sanchez. *lib. 9. de matr. d. 4. 2. num. 7.* Basil. *l. 10. de matrim. cap. 17. §. 2. num. 19.* Nauar. *cap. 12. sum. num. 60.* Lessi. *lib. 2. cap. 40. dub. 15. numer. 99.*

Hanc partem probabiliorē esse reor. Quia obligatio mariti debitum non petendi, minimè in vxoris cedit præiudicium: siquidem non retrahit

ELSCOB
Theol. Mo
Tom III. I
E. IV

Secl. II. De Precepto II. Problemata. 181

trahit eam à petitione: sed liberius petere potest, sciens maritum impeditum esse ad petendum, tum ut libidini satisfiat, tum ut annuat inclinationi naturali mariti. Neque video, videnam maritus teneatur aliquoties se offerre uxori paratum ad reddendum. Nam si de habituali obligatione loquamur, semper maritus paratus esse debet: si verò de actuali obligatione, sicut uxor non potest obligare maritum, ut petat debitum, ita nec ut se actualiter offerat, idem enim esset velut petere, contra voti obligationem. Sufficere crediderim semel uxori manifestare, se voto impeditum esse ad petendum, esse se ad reddendum exponat, cum primum uxor minimo suæ voluntatis indicamento petierit. Mecum Palauus tom. 4. tract. 15. d. 2. pun. 6. num. 10.

PROBL. CXXXIII.

Sub nomine patris ad voti iritationem venit, & non venit herus, vel Magister deficientibus patre, tutore, aliisque ascendentibus.

⁵⁸⁷ *Prædicto, quoniam non nomine filij, & patris intelligitur.*
Reuoco ad memoriam, posse patrem omnia vota siue realia siue personalia filij impuberis quantumvis doli capacis irritare. Quia illa omnia (iure sic disponente) emissa sunt sub parentis beneplacito, qui potest obligationem assumptam à filio elidere, vel confirmare. Porro sub nomine filij non solum legitimum, sed naturalem, & spiritum, si moraliter constet, vere eius esse, intelligi credo. Quia esto pater civilem potestatem non habeat ad filium naturalem, & spiritum gubernandum: habet tamen potestatem naturalem, ut filij imbecillitati in votendo consulat, ne maneat hoc conuenienti remedio destitutus. Quod intelligi quando nullo adest tutor, qui de hoc remedio provideat. Nam si tutor adit, ipsi, & non parenti competit filij illegitimi vota irritare. Tutori enim, & non parenti competit filij illius gubernatio: qui quidem sub tutoris, & non sub patris est potestate. *Insti. de patria potest. initio*, sub nomine autem patris ad hæc vota impuberis irritanda venit tutor. Quia loco patris ex iuris dispositione subrogatur. Mater verò, viuente patre, hanc potestatem non habet. Vita verò functo parente, vel amente, vel longissime absente, si filio datus sit tutor, aut curator, non poterit filij vota irritare. Quia nec personæ, nec bonorum ei competit administratio: sed penes tutorem, vel curatorem existit. Verum si filio datus tutor non sit, nec ex parte patris est aus, qui loco patris succedere possit, poterit mater vota filij impuberis irritare: non quia tutrix sit (tutelam namque ob mortem mariti iure ipso non habet, esto illam petere possit *Amb. Mariti, & ania C. Quando mulier tutela officio fungitur*) sed quia iure ipso naturali illi datum est, filium impuberem gubernare, auctore, tutoreque deficientibus; ne eius imbecillitati in votendo consulat. *Suar. l. 6. de voto, cap. 6. num. 21. Bonac. to. 2. d. 4. quest. 2. pun. 7. §. 2. num. 18. Sanch. l. 4. sum. c. 35. n. 76. & 79. Laym. l. 4. tr. 4. c. 7. n. 10. Sa v. Voti irritatio, n. 1. Quæserim autem* Elcob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

tem, num sub nomine patris veniat herus, vel Magister deficientibus patre, tutore, aliisque ascendentibus ad munus vota irritandi?

⁵⁸⁸ *Veni quidē.*
 Venit quidem. Quia hoc pietati æquitati est consonum, ne impubes hoc remedio, quo suæ imprudentiæ in votendo consulitur, destitutus existat. Sic Laym. l. 4. tr. 4. c. 7. num. 10. *Beñi. l. 2. cap. 40. dub. 14. n. 82. Suar. l. 6. de voto, c. 6. n. 23. Sayr. in Clau. l. 6. c. 10. n. 18. in fine.*
 Minime venit. Quia potestas dominativa ad iritationem votorum requisita nec iure naturali nec positivo, hero vel Magistro, nutritio infantis conceditur. Porius namque sui iuris esse reputatur impubes patre, tutore, aliisque ascendentibus carens. Ita Sanchez pluribus relatis, libro 4. sum. cap. 35. num. 84. *Bonac. to. 2. d. 4. quest. 2. punct. 7. §. 2. numer. 18. Palauus tom. 3. tract. 15. d. 2. punct. 7. n. 8. & alij plures.*

⁵⁸⁹ *Non venit.*
 Ego quidem primam sententiam ob pietatem, quam præ se fert, ob tatorum Doctorum ⁵⁹⁰ *be mihi pro* ^{habitu.} *esse crediderim.* ^{habitu.} *esse crediderim.*

PROBL. CXXXIV.

Mater Minoris habet, & non habet eandem ac pater ad votorum iritationem, potestatem.

⁵⁹¹ *Plura de potestate parentis & curatoris ad iritationem voti præsumitur.*
Si de votis puberum loquamur, pater irritare eorum vota potest, quæ suæ administrationi, ac gubernationi domesticæ præindicauerint, non alia. Quia obtenta pubertate, filius præsumitur plenam discretionem habere ad votandum. *Suar. l. 6. de voto, cap. 5. num. ult. Sanch. l. 4. sum. cap. 35. num. 61. Infero*, non posse parentem irritare filij puberis votum Religionis, castitatis, Ordinis suscipiendi. Quia in iis filius sui iuris est. Nec votum frequentandi sacramenta, suscipiendi moderata ieiunia. Quia hæc domesticæ gubernationi non obliunt. Nec votum reale ex bonis, quorum filius dominum, & administrationem habet, ut sunt bona castrensia, & quasi. Quia in horum alienatione filius sui est iuris. *Bonac. tom. 2. d. 4. q. 2. pun. 7. §. 2. num. 21. Suar. l. 6. de voto, cap. 5. num. 6. Deinde nec posse irritare votum filij puberis de bonis adventitiis, quorum neque vltimofructum, neque administrationem habet. Quia solummodo tale votum ei ob has rationes præiudicare poterat. Sanch. l. 4. sum. cap. 35. num. 41. Porro curator eandem potestatem ac pater habet ad irritandum minoris vota, dum durat officium. Quia eo tempore plenè parentum loco subrogatur, & ob hunc finem datus est ei, ut bonis eius providere valeat. Quod si plures sint curatores designati, (& idem est de tutoribus comparatione pupilli,) penes quem libet ipsorum est integra potestas vota puberis irritandi. Quia hæc competit ratione officij: & nulla est specialis ratio, cur potius vni, quam alteri competat. *Suar. l. 6. de voto, cap. 6. num. 21. Sanch. l. 4. sum. cap. 35. n. 70. Denique de matre, si curatrix sit, idem dicendum. At si curatrix non sit,**

fit, & minor curatorem habeat, certum est, nullam habere potestatem. Quæserim verò, an possit sicut pater filij puberis irritare vota, si is curatorem non habeat?

592 Eandem ac pater habet in hoc casu potestatem. Quia deficientibus patre & curatore, aliisque ascendentibus parentis, qui de minoris obligationibus provideant, rationi consonum esse videtur, ut mater (autique) succedat ob naturalem in filium potestatem & amorem. Sic Manu. tom. 2. sum. cap. 91. num. 10. concl. 9. Vega. tom. 2. sum. cap. 129. casu 96. Scunica de voto. q. 3. num. 95. Sayr. in Clavi. l. 6. cap. 10. num. ult. Sa. v. voti irritatio, num. 1.

595 Mater non habet eandem, ac pater, potestatem ad irritanda filij puberis vota, etiam si ille careat curatore. Quia pater solum potest vota filij puberis irritare, dum sub eius est potestate, & quia in eius potestate est: At filius pubes non est sub potestate matris, quatenus mater est, ut deciditur in §. Famina, in fit. de adoptione & lege Regia 2. & 8. tit. 17. partita 4. Ergo mater, quatenus talis est, potestatem non habet, filij puberis vota irritandi. Ita Suar. l. 6. de voto, cap. 5. fine. Sanch. l. 4. sum. cap. 35. num. 77. Palaus. tom. 1. traft. 15. d. 2. pun. 7. num. 15. & alij communiter.

594 Nullatenus admiserim sententiam primam ob illorum textuum decisionem. Et quidem de votis realibus pro sententia secunda ratio est manifesta. Quia matri non competit ipso iure administratio bonorum filij puberis, mortuo parente, sed curatori à iudice designato: & dum nullus designatur, ipsi minori competit. Quia est sui iuris. At potestas patri, & curatoris ad irritanda vota realia in administratione fundatur. Cum ergo hæc matri, quatenus talis est, non competat: nullo modo hæc potestas ei competere potest.

PROBL. CXXXV.

Prelatus Regularis potest: & non potest omnia Religiosi subditi vota irritare.

595 Certum omnino est, posse irritari à Prælati vota Religiosorum, quæ eorum iurisdictione, ac regulari gubernationem impediunt. Quia non possunt esse voto obedientiæ contraria, neque in superiorum præiudiciu. At quia à Religiosis plura vota possunt emitti iurisdictioni superiorum non præiudicantia: ut sunt vota de actibus internis, de seruandis Ecclesiæ, ac Religionis præceptis, & similibus: quæserim, an hæc cuncta vota possint à Prælati irritari: an solum præiudicantia?

596 Solum possunt vota præiudicantia eorum iurisdictioni, vel regulari gubernationi valent irritare. Quia vniuersalis irritatio esse non potest, nisi Religiosi ita Prælati subiecti sint in obligationibus assumendis, ut in eorum voluntate sit constitutum, illos obligatos existere, aut nullam habere obligationem: sed ex voto obedientiæ, statuque Religioso hæc tam arcta subiectio non colligitur: indè namque solum colligitur in Religiosis obligatio obediendi in consentaneis regulæ: & in Prælati

potestas ea præcipiendi, prohibèdique aduersa: Ergo Religiosi non sunt ita Prælati subiecti, ut non queant aliquam obligationem regulæ consentaneam, statuique Regulari conuenientem, voto emisso, subire independentem à superiorum voluntate. Sic locuti de voto præceptorum, Caiet. 2. 2. quæst. 88. art. 8. dub. ult. Palaci. in 4. dist. 38. d. 3. Armil. 7. Volum. 11. 9. Ang. p. 2. q. vni. de voto, d. 7. diff. 2. concl. 3. & alij apud Suar. citandi. Et probabilem esse docet Lessi. l. 2. c. 40. dub. 13. n. 74.

597 Prælati Regulares possunt omnia Religiosi subditi vota irritare cuiuscumque materiæ sint, excepto voto intundi Religionem strictiorem. Quia negari non potest potuisse Pontificem, & aptius Religiosi gubernarètur, eorum voluntate, ita Prælati subiecti, ut absque eorum consensu nihil firmiter vouerent. Si enim ut immaturo filiorum, aut pupillorum iudicio prouideret, sic pupillorum voluntatem parentis, vel tutoris subiecit, ut in parentis, vel tutoris arbitrio sit vota eorum firmare, vel cassare: & qualibet Respublica potestatem habet contractibus suorum ciuium eas condiciones apponere, quibuscum & non aliter obligati persistant. Cur non poterit Pontifex de Religiosorum votis sic prouidere, ut hac via in statu assumpto rectius, & securius procedant? Quod verò ita factum sit, probat praxis, & usus Religiosorum. Ita Lessi citat. n. 75. Sanch. l. 4. sum. c. 14. n. 30. Valq. 1. 2. d. 16 §. c. 4. n. 29. Laym. l. 4. tr. 4. c. 7. n. 6. concl. 3. Suar. l. 6. de voto, cap. 7. n. 1. Valent. 2. 2. d. 6. q. 6. pun. 1. 6. quæst. iunc. 5. Nauar. sum. c. 12. n. 65. Azor. p. 1. l. 11 c. 17. q. 6. & 17. Bonac. tom. 2. d. 4. q. 2. pun. 7. §. 2. num. 26. & alij plures apud ipsos.

598 Hæc sententia longe mihi est probabilior quam approbari à D. August. relato in c. Longe probat. Non dicaris 11. quæst. 2. Vbi dicitur Religiosorum non solum facultatibus, sed etiam voluntatibus propriis enunciare, & se per promissam obedientiam aliorum potestati, & imperio subdere. Et Bonif. VIII. in c. si Religiosus, cuius arbitrium non ex sua, sed ex illius quem vice Dei supra casus summi posuit, & cuius imperio se subiecit, voluntate dependet. Hinc concedo, ex præciso voto obedientiæ, statuque religioso hanc latam subiectionem non oriri. Oriri tamen ex ipsis, sic disponente Ecclesiæ, Cui subiectioni non obstat quod sæpè Prælati executionem materiæ promissæ impedire non possint. Quia impedire possunt nouam, & voluntariam obligationem illius, ut potè non necessariam, ac multoties minimè conuenientem.

PROBL. CXXXVI.

Abbatissa an Priorissa Monialium vota omnia possunt, & non possunt, uti Prælati Regulares, irritare.

599 Non possunt. Quia non videtur necessaria huiusmodi potestas, cum eam habeant Prælati Regulares, quibus Moniales ipsæ subduntur, & quia Abbatissæ, ac Priorissæ

Secl. II. De Præcepto II. Problemata. 183

rissæ spirituali carent iurisdictione. Ut probat Sanch. multis relatis, lib. 6. sum. cap. 1. num. 17. Sed potestas irritandi Vota in iurisdictione fundatur: Ergo carentes iurisdictione potestate dominativa carent: Ergo nulla Monialium Vota poterunt irritare. Sic plures docti viri, apud Santium citatum.

600
Possunt omnia Vota Monialium, (vti Prælati Regulares omnia subditorum Regularium) commutare. Quia Moniales Votum obedientie Abbatissis vel Priorissis, sicuti Regulares suis Prælati emittunt. Ità Sayr. in Clavi, lib. 6. cap. 10. num. 7. & 13. Sanch. pluribus relatis, lib. 4. sum. cap. 3. num. 19. Lessi. lib. 2. cap. 40. dub. 18. num. 13. Suar. lib. 6. de Voto, cap. 7. in fine. Consentit ex parte Palaeus tom. 3. tract. 1. §. d. 1. pun. 8. num. 7.

601
Huius mentem sector affirmans, Abbatissas sola ea Vota posse irritare, quæ domesticæ gubernationi obesse possunt. Quia Abbatissæ nullam aliam in Moniales potestatem habent nisi domesticam, & politicam, & in ordine ad bonum temporale domus & familiæ. Neque Moniales ei obedire promittunt, nisi in his rebus, quæ hanc domesticam, ac politicam gubernationem spectant, vt ipsemet Sanch. probat lib. 6. sum. cap. 1. n. 20. & num. 17. Ergo solummodo irritare poterunt, Vota hanc gubernationem domesticam spectantia. Quia solum in hac parte Superiores sunt, & Monialium voluntatem habent subiectam. Mecum Azor. part. 1. l. 1. cap. 17. q. 3. ad finem.

CAPVT XXII.

Circa Voti Dispensationem.

PROBL. CXXXVII.

Si petens dispensationem Voti, illamque concedens, bona fide procedant, existimantes, causam adesse legitimam: valet, & non valet, dispensatio.

602
CERTVM est Dispensatione Voti obligationem cessare. Quia dispensans relaxat Votum Dei nomine, quod per Votum debetur. Et sicut, facta creditoris remissione, vel vices illius habentis debitum extinguitur: sic facta huiusmodi relaxatione, seu remissione, vices Dei habentis, Votum cessat. Hanc autem relaxationem actum esse iurisdictionis spiritualis Ecclesiasticæ à Christo Domino Petro, eiusque successoribus concessæ. Mat. 16. Quodcumque solueris super terram, erit solutum & in celis. Vt verò hæc dispensatio licita, ac valida sit, causam iustam expostulare. Quia cum nomine Dei fiat, in tantum fieri poterit, & valebit, in quantum Deus ipse consenserit. At Deus nequaquam est censendus consentire in sui debiti remissione absque causa facta, nam talis remissio irrationabilis est, & rectæ Ecclesiæ administrationi præiudicans: Ergo dispensatio ad sui valorem iustam causam expostulat. Certis hisce præmissis, quæ fierim, an si petens dispensationem, illamque concedens, bona fide procedant, existimantes Escob. & Menz. Theol. Moral. Tom. IV.

causam legitimam adesse, valeat dispensatio, nec teneatur dispensatus ad Votum suum redire, deprehensa causa insufficientia?

603
Valeret equidem dispensatio. Quia æquitati est consonum ad sedandos scrupulos, pacandæque conscientias, & Ecclesiæ rectam gubernationem, vt Deus remissionem Voti nomine ipsius bona fide factam approbet, ac confirmet. Si enim cum causa dubia existit ad dispensandum, potest Prælati valide, & licite dispensare: (vt docet Laym. l. 4. tr. 4. c. 8. n. 5. Sanch. l. 4. sum. c. 4. §. n. 10. & alij) à fortiori id poterit, cum tam imple quam subditus credunt legitimam dispensationis causam adesse. Sic Lessi. lib. 2. cap. 40. dub. 1. num. 119. Sanch. lib. 4. sum. cap. 44. num. 10.

604
Minimè valet. Quia ad sedandos scrupulos, & pacandas conscientias id non est necessarium: sufficit enim quod præsumatur, legitimam esse dispensationem: quod rectè præsumi potest, quoties conceditur ex causa, quæ legitima existimatur: imò ex causa quæ dubia est. Nam stantè hac præsumptione, tutus est dispensatus, ac securè procedit. Quod verò dispensatio, detecta nullitate causæ subsistat, neque ad rectam gubernationem, neque ad scrupulos vitandos, sedandæque conscientias expedit: sed potius expedit contrarium, ne Deus censeatur, errori fauere. Ità Salas, Basil. quos citat, & sequitur Caluso Palaeus tom. 1. tract. 3. de leg. d. ult. pun. 8. §. 2. num. 5.

605
Verius crediderim, ob causam existimatam legitimam, sed in re illegitimam minimè subsistere dispensationem: esto dispensans, & dispensatus excusentur à culpa. Quia iura & Doctores clamant ad dispensationes valorem causam legitimam veram requiri, ergo causa non vera sed apparens minimè sufficit.

PROBL. CXXXVIII.

Leuitas in vouendo: est, & non est sufficiens dispensationis causa.

606
PRæmitto, illas esse sufficientes dispensationis causas, quæ Voti obstant executioni. Quia cum obligatio exequendi Votum cedat in Dei honorem, & in vouentis utilitatem, non est censendus Deus illius remissioni consentire, nisi addit causa huius executionis obligationem impediens. Causa verò obstantes executioni Voti sumuntur tam ex modo vouendi, si imprudenter, temerè, & absque perfecta deliberatione votum sit emissum, quod contingere potest, eo quod in tenera ætate votum quis conceperit, vel quia interueniente metu, in tristitia, aliaque passione, vel errore circa causam impulsivam vouit: vel quia causa, ex qua motus fuit, ad vouendum cessauit. Nam in præfatis casibus regulariter vouens periculo subest, votum violandi Suar. ex communi Doctorum l. 6. de Voto, c. 17. num. 8. Quæsierim verò, si contingat, sic vouentem specialem difficultatem exequendi votum non habere, nec specialem periculo subesse, illud violandi: an eo solum, quod immature, & imperfecta deliberatione votum emiseric, habeat sufficientem causam dispensationem impetrandi?

607
Minimè habet. Quia cessante graui difficultate